

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Marie Turkové a soudců JUDr. Dagmar Nygrínové a JUDr. Petra Průchy v právní věci žalobce: **J. P.**, proti žalovanému: **Magistrát města Kladna**, se sídlem Náměstí Starosty Pavla 44, Kladno, o kasační stížnosti žalobce proti usnesení Městského soudu v Praze ze dne 14. 7. 2008, č. j. 8 Ca 76/2008 - 28,

takto:

Usnesení Městského soudu v Praze ze dne 14. 7. 2008, č. j. 8 Ca 76/2008 - 28, **se zrušuje** a věc **se vrací** tomuto soudu k dalšímu řízení.

Odůvodnění:

Městský soud v Praze usnesením ze dne 31. 3. 2008, č. j. 8 Ca 76/2008 - 16, zamítl žádost žalobce o osvobození od soudních poplatků, odmítl žalobu žalobce proti rozhodnutí žalovaného ze dne 10. 12. 2007, č. j. Výst. 1057/06/Če/330, a rozhodl dále, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení. Napadeným rozhodnutím žalovaný zamítl žádost o povolení předčasného užívání stavby: rodinný dům, elektropřípojka v B. ulici v K. – D., na pozemku parc. č. 839 v katastrálním území Dubí u Kladna, podanou J. P., nar. X, zastoupeným žalobcem.

Proti tomuto usnesení podal žalobce včas kasační stížnost a podáním ze dne 26. 5. 2008 požádal o osvobození od soudních poplatků a o ustanovení JUDr. Vladimíra Nedvěda, advokáta.

Městský soud v Praze usnesením ze dne 14. 7. 2008, č. j. 8 Ca 76/2008 - 28, zamítl žádost žalobce o osvobození od soudních poplatků a o ustanovení zástupce pro řízení o kasační stížnosti. V odůvodnění soud uvedl, že v souladu s principem legitimního

očekávání postupoval podle rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 2. 10. 2007, č. j. 3 Ans 4/2006 - 28, kterým Nejvyšší správní soud zamítl kasační stížnost žalobce proti usnesení Městského soudu v Praze ze dne 12. 5. 2006, č. j. 8 Ca 42/2006 - 18, jímž byla zamítnuta žádost žalobce o osvobození od soudních poplatků. Nejvyšší správní soud v odůvodnění svého rozsudku uvedl, že samotná skutečnost, že jiný senát v jiné věci přiznal žalobci osvobození od soudního poplatku, nezpůsobuje nezákonnost rozhodnutí v projednávané věci, neboť záleží zejména na výši poplatku a na době jeho vyměření, resp. okolnostech existujících v době tohoto vyměření. Z uvedených důvodů Městský soud v Praze žádost žalobce zamítl.

Proti tomuto usnesení podal žalobce (dále jen „stěžovatel“) včas kasační stížnost, ve které namítal, že kasační stížnost je od poplatku osvobozena ze zákona [§ 11 odst. 3 písm. f) zákona České národní rady č. 549/1991 Sb., o soudních poplatcích]. Stěžovatel žádal, aby bylo napadené usnesení pro nezákonnost zrušeno.

Žalovaný se ke kasační stížnosti nevyjádřil.

Dne 3. 10. 2008 byla věc předložena Nejvyššímu správnímu soudu k rozhodnutí o kasační stížnosti.

Při posuzování přípustnosti kasační stížnosti vycházel Nejvyšší správní soud ze své konstantní judikatury, podle které *v řízení o kasační stížnosti proti usnesení krajského soudu o zamítnutí návrhu žalobce na osvobození od soudních poplatků není třeba trvat na zaplacení soudního poplatku za kasační stížnost ani na povinném zastoupení advokátem* (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 24. 10. 2007, č. j. 1 Afs 65/2007 - 37, www.nssoud.cz).

Nejvyšší správní soud shledal kasační stížnost přípustnou; důvodnost kasační stížnosti posoudil v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů, přičemž zkoumal, zda napadené rozhodnutí netrpí vadami, k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti [§ 109 odst. 2 a 3 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“)].

Podle § 109 odst. 3 s. ř. s. je Nejvyšší správní soud vázán důvody kasační stížnosti; to neplatí, bylo-li řízení před soudem zmatečné [§ 103 odst. 1 písm. c)] nebo bylo zatíženo vadou, která mohla mít za následek nezákonné rozhodnutí o věci samé, anebo je-li napadené rozhodnutí nepřezkoumatelné [§ 103 odst. 1 písm. d)], jakož i v případech, kdy je rozhodnutí správního orgánu nicotné.

Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že napadené usnesení je nepřezkoumatelné pro nedostatek důvodů rozhodnutí.

Podle § 36 odst. 3 s. ř. s. účastník, který doloží, že nemá dostatečné prostředky, může být na vlastní žádost usnesením předsedy senátu osvobozen od soudních poplatků. Dospěje-li však soud k závěru, že návrh zjevně nemůže být úspěšný, takovou žádost zamítne. Přiznané osvobození kdykoliv za řízení odejme, popřípadě i se zpětnou účinností, jestliže se do pravomocného skončení řízení ukáže, že poměry účastníka přiznané osvobození neodůvodňují, popřípadě neodůvodňovaly.

Citované ustanovení zakládá povinnost soudu, který o žádosti o osvobození od soudních poplatků rozhoduje, porovnat výši soudního poplatku s celkovou finanční situací žadatele a dalšími okolnostmi, které mohou mít vliv na jeho schopnost soudní poplatek zaplatit. Soud rovněž musí zkoumat, zda nějaký neodstranitelný nedostatek podmínek řízení nečiní podaný návrh zjevně neúspěšným.

Nejvyšší správní soud shledal, že Městský soud v Praze ani jedné ze zmíněných povinností nedostál, resp. z odůvodnění jeho rozhodnutí není seznatelné, zda se těmito otázkami zabýval a k jakým zjištěním dospěl. Soud vůbec neuvedl, jaká byla finanční situace stěžovatele v době rozhodování soudu, ani její srovnání s výší soudního poplatku. Z odůvodnění není zřejmé ani to, zda soud návrh považuje za zjevně neúspěšný či nikoliv (v projednávané věci lze tento nedostatek tolerovat, neboť kasační stížnost byla podána včas a není zjevně nepřípustná).

Městský soud v Praze v napadeném usnesení pouze popsal dosavadní průběh řízení a zrekapituloval tvrzení stěžovatele, na což navázal citací rozsudku Nejvyššího správního soudu, aniž z vyslovených premis učinil jakékoliv závěry. Soud správně uvedl, že záleží zejména na výši poplatku, na době jeho vyměření a okolnostech existujících v době tohoto vyměření, nic z toho však v projednávané věci nezkoumal, resp. svá zjištění neprojevil v odůvodnění napadeného usnesení.

Podle konstantní judikatury Nejvyššího správního soudu *usnesení, kterým soud zamítá žádost o ustanovení zástupce (§ 35 odst. 8 s. ř. s.), musí obsahovat odůvodnění* (srov. usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 25. 4. 2006, č. j. 8 As 21/2005 - 101, publikované ve Sbírce rozhodnutí Nejvyššího správního soudu pod č. 1006/2007, www.nssoud.cz).

Citovaný judikát lze bezpochyby vztáhnout i na usnesení, jímž soud zamítá žádost o osvobození od soudních poplatků, neboť osvobození od soudních poplatků je podobně jako ustanovení zástupce vázáno na splnění více než jedné zákonné podmínky (nedostatek prostředků, návrh není zjevně nepřípustný) a účastník řízení má právo vědět, kterou z podmínek stanovených zákonem podle názoru soudu nesplnil a z jakých důvodů.

Nejvyšší správní soud setrvale vychází z toho, že proti usnesení o neosvobození od soudních poplatků je kasační stížnost přípustná (srov. např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 19. 9. 2008, č. j. 4 As 42/2008 - 73, www.nssoud.cz), a proto je nezbytné, aby krajský soud v takovém usnesení vyjevil, jakými úvahami byl při rozhodování veden, a umožnil tak Nejvyššímu správnímu soudu realizovat jeho přezkumnou pravomoc.

Ze shora uvedeného je zřejmé, že napadené usnesení je nepřezkoumatelné pro nedostatek důvodů, neboť z jeho obsahu nelze ani při nejlepší vůli zjistit, jak Městský soud v Praze posuzoval finanční situaci stěžovatele ve vztahu k výši vyměřeného soudního poplatku. Na posouzení této otázky bezprostředně závisí i výrok o neustanovení zástupce, který odůvodněn nebyl vůbec.

Nejvyšší správní soud dále konstatuje, že Městský soud v Praze zcela nesprávně uchopil a aplikoval princip legitimního očekávání. Legitimní očekávání totiž nelze vztahovat k negativnímu výsledku, ale pouze k výsledku pro účastníka řízení pozitivnímu. Podle názoru Nejvyššího správního soudu nemohou být práva účastníka řízení omezována jen kvůli tomu, že podal žádost, u níž je vzhledem k ustálené rozhodovací praxi vysoce pravděpodobný negativní výsledek. I v takovém případě má účastník řízení právo na náležité odůvodnění rozhodnutí, jímž nebylo jeho žádosti vyhověno, a není přípustné jej odbýt pouhým odkazem na to, že minule rovněž neuspěl. Tento argument je tím spíše nepřípadný, mají-li být podmínky pro osvobození od soudních poplatků posuzovány vždy individuálně s přihlédnutím ke konkrétním okolnostem toho kterého případu.

Městský soud v Praze svým přístupem k rozhodování o žádosti stěžovatele o osvobození od soudních poplatků a k návrhu na ustanovení zástupce z řad advokátů vážně porušil právo stěžovatele na spravedlivý proces, když napadené usnesení patřičně neodůvodnil a bez bližšího vysvětlení použil jen jediný - zcela nevhodný - argument principem legitimního očekávání.

Ke zjištěné nepřezkoumatelnosti napadeného usnesení musel Nejvyšší správní soud přihlédnout z úřední povinnosti, proto se pro nadbytečnost nezabýval jednotlivými kasačními námitkami a usnesení Městského soudu v Praze ze dne 14. 7. 2008, č. j. 8 Ca 76/2008 - 28, z důvodu podle § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s. zrušil a věc vrátil tomuto soudu k dalšímu řízení.

Podle § 110 odst. 3 s. ř. s. zruší-li Nejvyšší správní soud rozhodnutí krajského soudu a vrátí-li mu věc k dalšímu řízení, je krajský soud vázán právním názorem vysloveným Nejvyšším správním soudem ve zrušovacím rozhodnutí. Na Městském soudu v Praze nyní bude, aby znovu rozhodl o žádosti stěžovatele o osvobození od soudních poplatků a o ustanovení zástupce pro řízení o kasační stížnosti proti usnesení Městského soudu v Praze ze dne 31. 3. 2008, č. j. 8 Ca 76/2008 - 16, tentokrát po řádném posouzení, zda jsou splněny podmínky stanovené v § 36 odst. 3 a v § 35 odst. 8 s. ř. s. Dospěje-li soud k závěru, že tyto podmínky splněny nejsou, musí své rozhodnutí náležitě odůvodnit.

O náhradě nákladů řízení o této kasační stížnosti bude rozhodnuto v rozsudku či v usnesení, jímž bude řízení skončeno (§ 61 odst. 1 s. ř. s.).

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 29. října 2008

JUDr. Marie Turková
předsedkyně senátu